

Timoti ana leta bagubagunana Paulo ana lelelele

Walo bagubagunana

Timoti ana yantuwa Lisitila. Paulo ana takikili labuina koina ilau iyawatagili yantuwa Lisitila koina kabu Timoti iyogan mekanakava sitakikili (Apositolo ali paisowa 16:1-3). Kabu Timoti Paulo isagui ana takikili labuina yo yaiyonana kolili. Saugana Paulo ilau Loma yo isanasanai ana yatala kaiwena (Apositolo ali paisowa 28), Timoti ilau tabe Loma yo Paulo isagui. Bukine Apositolo ali paisowa nige iwawalo-masalan tawae tabe muli mena kani iyawatagili, na takatai Paulo ana yatalane inamwanamwa kabu tolinoao silivasi. Na Paulo ana takikili esopalina ipaisowai yo itakikili wasana namwanamwana iyakayakatai-yani. Ana takikili yaiyonana koina ilau Kiliti yo Epeso kolili, yo tabe ilau yantuwa Pilipai Masi-doniya polovinsi koina. Muli mena Paulo Epeso ilogabaen, baguna Timoti ipei tomeliwo bodane Epeso igite-kalatagili. Kabu saugana Paulo iyaele Pilipai leta bwaite ilele yo iyawasa ilau Epeso Timoti koina.

Leta bwaite koina Paulo iwaloba, “Timoti, toyakayakatai mwakomwakotali kuwalo-kausili.” Toyakayakataine siya bwaimwana nuwatu tupwali sikalailimaya Yudiya ali tapwalolo koina, yo nuwatu tupwali sikalailimaya Giliki ali yakayakatai koina.

Siya toyakayakatai mwakomwakotaline siwalo tomeliwo kolili siwaloba, “Tabu tomo sikakasole yo tabu kan tupwaliyao sikakanli”, kaiwena ali yakayakatai yakato ginauli meuloina siya sowasowana tagitaili yo takabi-kalatagili bwaimwa siya ginauli naenaeli. Siwaloyoi yakato katai wadawadamna yabo imiyamiya kolili mwa yakato kataine koina tomo lebo silobai.

Yo tabe, leta bwaite koina Paulo Timoti ana wasa iwolena ekalesiya kana gitekalatan kaiwena, besiele tapwalolo kawanoi kaiwena yo ekalesiya kana tobagunao ali gitesipwa kaiwena. Yaboyoi leta bwaite koina, Paulo Timoti ikabiyakaiwe paisowa bwaite Yaubada iwolena koina ipaisowa-yadudulai na mumugana inamwanamwa boda uloi uloi kolili tomeliwone ali boda kalona mena.

¹⁻² Kagutoki Timoti, am leta bwaite ilalaowa, yau Paulo koliyau, Yeisu Keliso ana tosagenawasa (apositolo) Yaubada ana loina koina. Walo yawsosi, kala Tolebolebo Yaubada yo tabe Yeisu Keliso ala kaba meli kaiwena Keliso koina tamelimeli leboila kaiwena yakato naga muli mena ginauli meuloina namwanamwana kani talobai. Kowa tauna kona Keliso kumeliyan mwa yakawa-natu-yawasosi-yagiwo. Nuwanuwagu lalakina tem Tamala Yaubada yo ala Guyau Yeisu Keliso ali mulolo yo ali katekamkamna yo ali nuwa-daumwali kulobaili na kumiya-namwanamwa.

Walo yadidiga toyakayakatai mwakomwakotali kaiweli

³ Tauna kona tamiyamiya Epeso kabotikiunamo yalogabaegiwo yalau Masidoniya

na yawalo koliwo yaba, “Tabu Epeso kulologabaen na bwaite koina kumiyamiya na mesabana tomo tupwaliyao kuwalo-kausili tabu tomeliwo siyayakataili,⁴ yo tabu ali sauga siyayavenuwan pilepilele kolili yo kali mumuga edeededeliyao sibaibaiwa kolili, kaiwena nuwatu bwagabwagane siya gamwapakiki ali kaba tubu yo Yaubada ana paisowa yo Yaubada kana meli kaba sibayanaeli.”⁵ Ilonamwayagila tem sauga meuloina ala kaba nuwanuwatu lalakina bwaite besiele. Nuwanuwala tem katela kapwakapwali mena yo nuwatu daudaumwalili mena yo meli yawasosi Yeisu Keliso koina na mulolo yawasosi iyawatagilima na tem tomo meuloili kolili tamulolo.⁶ Na tomo tupwaliyao meli bwaite sisikotanan na walo bwagabwaga koina silosuwala.⁷ Nuwanuwali siyamala Yaubada ana loina kana toyakayakatai na iyamo nige sikakatai namwanamwai tawae siwalowalowen. Mwa me ali gagasa siwaloba, “Kai ama walo idudulaisosi.” Na ali katai loinane kaiwena ikikiu.

⁸ Na walo yawasosi loinaline kaba sagu namwanamwali tem tamuliya namwanamwali,⁹ kaiwena loinaline Yaubada nige ipepeili todudulai kaiweli na siya toloinalikwa yo togamwapanapanawa kaiweli, siya Yaubada nige siyayakasisiyen, tonaenaeli, tokawasewa yo siya kateli dumdumli yo siya sinaliyao tamaliyao yo tomo tupwaliyao kali tounuyamateo,¹⁰ tabe toganawali, yo siya tau yo tau siganaganawali, yo siya tomo sikewalili, yo tomwakomwakota, yo tokawalulu mwakomwakota, yo yakayakatai dudulaina kana toloinalikwao meuloili.¹¹ Na

yakayakatai dudulailine siyaele yagu guguye kolili, bwaimwa wasa namwanamwana ala towasawasa Yaubada yakayakasisina iyeyama koliyau.

Kawatoki Yaubada ana mulolo kaiwena

¹² Na ala Guyau Yeisu Keliso igitesipwaiyau yo ikabiyakaiweyau yagu paisowane kaiwena, mwa yakawatoki kaiwena imeliyagau yo ana paisowane iyeyama na yapaisowai. ¹³ Baguna nige besiele kaiwena tauna kona Yeisu Keliso yakawa-naenae-yani yo ana bodao yayakamkamnali na iyamo Yaubada ikatekamkamna-yagau kaiwena walo yawasosi yau besiele tomangibugibu, nige yakakatai, kabo nige yamemeli koina. ¹⁴ Bwagana nige yagu namwanamwa ipapagan na ala Guyau imulolo lalakina koliyau mwa koina meli yo mulolo kalakalapowonli Yeisu Keliso isuwai koliyau.

¹⁵ Yeisu Keliso ilobimako yantuwa yaulina mena tonaenaeli sabi leboili. Walo bwaite walo yawasosi yo sowasowana takawa-yawasosiyen yo tameliyan. Yo tonaenaeli meuloili kolili yau tonaenaena yawasosi. ¹⁶ Yaubada ana katekamkamna koliyau yaina bwaite, yakato Yeisu Keliso yau tonaenaena yawasosi kaiwegu ikalakisiye, na koina tonaenaena meuloili Yaubada ana kalakisiye koliyau sigitai. Tem kaba gitene sigitai bwaine kalakisiye yawasosi, ee kabo sikatai yakato siya tabe besiele tem sinuwabui yo Keliso simeliyan yawasili miyamiya yaina kani silobai. ¹⁷ Koina ala kin Yaubada tayakasisiyen yo tatobalan kaiwena iyamo Yaubada yawasosi, nige sowasowana kana koleya tagitai, kani

nige iboboita yo ana loina kolila nige ana kaba mwawasimo. Besiele.

¹⁸ Natugu Timoti, besiele beyabeyana Yaubada ana towalo-masalao am paisowa Yaubada kaiwena siwalo-masala-bagunayan yo sikabiyakaiweo, yau tabe nuwanuwagu yakabi-yakaiweo. Kabo yawalo kaiwe koliwo, kumwasali Yaubada ana paisowa kaiwena, besiele kaleya kana sauga koina tokaleya namwanamwali me ali kaiwe sikaleya. ¹⁹ Yo sauga meuloina me am kalakisiye am meli koina yo me am nuwadaumwali. Kaiwena kalakavao tupwaliyao nuwatu namwanamwana sisikotanan yo ali meli sibelu yo sibeku. ²⁰ Tobekune yabo esana Aimenio yo yabo esana Alekisana, yoli labuine siya Seitani koina yatalamwagili na manli iyabwakina na nuwali imayale yakato tabu ala Guyau esana sikakawa-naenae-yani.

2

Tapwalolo kana loina tupwaliyao

¹ Kabo yakabi-yakaiwemiu ami miyagogo kolili baguna wakawanoi tomo meuloili kaiweli na wakawanoi me ami kawatoki Yaubada koina. ² Na kinyao yo toloinao kaiweli tabe wakawanoi na mesabana ali loina dudulaina kolili tamiya-namwanamwa me ala nuwadaumwali yo mumugala idudulai me ala yakasisi Yaubada koina. ³ Bwaite inamwanamwa yo kala Tolebolebo Yaubada ana kaba yaliyaya, ⁴ kaiwena iya nuwanuwana tomo meuloili lebo silobai, na tem nuwali imayale yakayakatai yawasosi kaiwena. ⁵ Na Yaubada kaigedamo yo tabe tomo

kaigedamo imiyamiya sowasowana ikalaila talau Yaubada koina, bwaine Yeisu Keliso. ⁶ Kaiwena Keliso iyamo italamwan yo yona ipwaoliyan yakato tomo meuloila iyamaisala yo ikeleyavivilala talau Yaubada koina. Mwa Keliso ana paisowa bwaite kaba kawa yawasosiyanna yakato Yaubada nuwanuwana tomo meuloili ali sauga namwanamwana koina leboili silobai. ⁷ Yo bwaite wasa namwanamwana kaiwena ipeiyau apositolo yo toyawasa. Nuwanuwana wasa bwaite yayawayawasa yo yaguguguguye yo yayakayakatai siya nige tomo Yudiya kolili na yakato ali meli yawasosi koina Yeisu simeliyan. Bwaite walo yawasosi, nige mwakota.

⁸ Na nuwanuwagu tomeliwo dedei meuloili kolili sikawanoi Yaubada koina, kateli sitalamwagili koina yo nimali sikeleisinagili ali kawanoi koina, na tabu me ali munamunai yo tabu me ali gamwapakiki.

⁹ Tabe sinesineo nuwanuwagu siboma sikuwama me ali yakasisi, yo tabu yoli siyayapasali sapisapi koina, nuwana gole o kaleko wasawasana, koina ali sauga siyayavenuwagili. ¹⁰ Ilonamwayagili tem siboma sikuwama paisowa namwanamwali kolili besiele totapwalolo sinesineo kali lonamwa. ¹¹ Yo tabe tapwalolo kalona mena me ali kate-talam yakayakatai sibenalan, na tabu edeedede bwagabwaga. ¹² Nige yatatalam sinesineo siyakayakatai tapwalolo mena, tabu siloloina tatao kolili, simiya-obiga na sibenalimo. ¹³ Kaiwena Yaubada Adama iyamayale-bagunayan kabo muli mena Ibe.

¹⁴ Na Seitani ana mwakota mena Adama nige

ibebeku na sine bwaimwa ibeku yo lopwano ipaisowa-bagunayan. ¹⁵ Mwa sinesineo ali kabi koina kani Yaubada ileboili na tem me ali meli yo me ali mulolo yo sauga meuloina mumugali sinamwanamwa yo sidudulai yo Yaubada siyakasisiyang.*

3

Tapwalolo kali tobagunaو mumugali

¹ Tem tomo yabo nuwanuwana na iyamala ekalesiya kali tobaguna bwaine kaba tobali kaiwena nuwanuwana paisowa namwanamwasosina. ² Kana loina bwaite besiele, mumugana inamwanamwa, wainena kaigedamo, iya towalo yawasosi, me ana nuwatu dudulai yo me ana kalakisiye yo me ana yakasisi yo taumanao igitekalatagili, yo iya toyakayakatai namwanamwana, ³ tabu waila kaikaiwena inumanuma, yo tabu imumunamunai, mumugana bigana yo tabu igagamwapakiki, yo tabu inunuwa mane. ⁴ Ilonamwayan iya ana nume kana tomiyamiya ibaguna-namwanamwaili na mesabana natunao me ali yakasisi yo ana walo sibenalan. ⁵ Na tem tomone nige sowasowana natunao iloinayadudulaili, iya nige sowasowana Yaubada ana toekalesiyayao tabe iloina-yadudulaili. ⁶ Na tabu tomeli waluwaluli wagigite-sipwaili na yakato siyamala tobaguna, kisi kani me ali nuwaae

---

* **2:15:** Kamwasa tupwaliyao simiyamiya buine bwaite tomnane koina. Kaba gite bwaite. Yaubada kani sinesineo isaguili ali kabi koina tem simeli yo mumugali sidudulai yo Yaubada siyakasisiyang.

na sibeku yo Yaubada ana loina kaikaiwena silobai, besiele baguna Seitani nuwasae koina ibeku yo loina kaikaiwena ilobai. ⁷ Tobagunaone ilonamwayagili me kali kawa-namwanamwa siya nige totapwalolo manli mena. Tem nigele, kani mwalimwaline silobai yo Seitani ana sipwasipwa koina sisipwa.

⁸ Besiele dikonyao, inamwanamwa tem tomo dikonyao siyakasisiyagili kaiwena siya nige tomwakomwakota, mumugali sinamwanamwa, me ali nuwatu dudulaina na tabu waila kaikaiwena sinumanuma yo tabu sinunuwa mane. ⁹ Ilonamwayagili wasana namwanamwana kana katai yawasosi sikabikalatan kaikaiwe me ali nuwa-daumwali. ¹⁰ Kabo tem nuwanuwamiu tomo tupwaliyao wagitesipwaili siyamala dikon, baguna kwamankulakulaili ali obiga tem mumugali sinamwanamwa kabu siyamala dikon. ¹¹ Besiele waineliyao mumugali sinamwanamwa yo ali nuwatu dudulaina yo siya nige toetalapili. Tabu waila kaikaiwena sinumanuma na tem ekalesiyao sowasowali simeliyagili na mesabana ali paisowa inamwanamwa. ¹² Dikon wainena kaigeda na natunao yo ana nume tomiyamiya ibaguna-namwanamwaili. ¹³ Tem dikonliyaone me ali obiga sipaisowa namwanamwa ee kabu kani tomo sikawa-namwanamwa-yagili yo tabe ali meli Yeisu koina sowasowali sitolo kaiwe.

¹⁴ Yanuwanuwatui sauga kikiunamo yalaowa koliwo na baguna am leta yaleleyawa, ¹⁵ na tem yayoviya, leta bwaite kani iyanuwapeimiui toisabo mumugana kita

totapwalolo ilonamwayagila, kaiwena kita Yaubada meyawasina ana boda kalona mena tamiyamiya. Walo yawasosi, kita toekalesiyo wasana namwanamwana kana yawasosi kana togitekalatanwo. ¹⁶ Kita meuloila takatai yakato Yaubada kana yakasisi kaba nuwapwanopwano yawasosi. Na ginauli lalakina Yeisu Keliso kaiwena bwaite. Iyamala tomoko, Yaluyaluwa Tabuna ikawa-yawasosiyen, aneloseyao sigitai. Wasana dedei meuloina siguguyeyan, yanuwa yaulina tupwali simeliyan, muli mena isae bulibuli.

4

Toyakayakatai mwakomwakotali kaiweli

¹ Yaluyaluwa Tabuna iwalo-masalan yakato naga sauga ana kaba mwawasi koina tomo tupwaliyao kani tapwalolo sisikotanan na yaluyaluwa mwakomwakotali ali walo simuliya yo dimon ali yakayakatai sibenalagili. ² Na dimonne siededede toyakayakatai mwakomwakotali gamwali mena kabo toyakayakataine ali mwakotane nige kaiwena sinuwanuwatu. Nige sowasowali namwanamwana yo naenaena sinuwanmayaleyan kaiwena ali nuwamayale iboitako. Tem aeyan wedowedolina tapei kwapila koina kani bulumalane iwedoli iboita itakopa. Bwaine besiele iyawatagiliko toyakayakataine kolili ali nuwamayale iboitako. ³ Ali mwakotane tupwaliyao bwaite yakato kasole ginauli naenaena tomeli kaiweli yo tabe kan tupwaliyao sikawa-dumdam-wagili tabu tomo sikakanli. Na

iyamo komiu Keliso kana tomeliwo yakayakatai yawasosi wakatai yakato Yaubada kan meuloina iyamayale kekan kaiwena mwa me ala yaliyaya yo me ala kawatoki takekan. ⁴ Ginauli meuloiili Yaubada iyamayaleli namwanamwali, nige sowana kan yabo tasikotanan, mwa kaiweli takawatoki Yaubada koina na takalaili. ⁵ Kaiwena Yaubada ana walo mena yo ala kawanoi mena ikabiyakapwaliko.

Yaubada ana topaisowao mumugali

⁶ Bwaite loinane tem kalakavao kolili kuyakataili kowa Yeisu Keliso ana topaisowa namwanamwana kabu tomo sikatai yakato yakayakatai dudulaina Yeisu kana meli kaiwena kumuliya na kolili yaluyaluwam ikabiyakaiwe.

⁷ Tabu am sauga kuyaveyavenuwan edeedede bwagabwaga besiele pilepilele edeededeli, siya nige Yaubada koina silalaoma. Tabu kubebenalagili na sauga meuloina kutonan kaikaiwe me am yakasisi mumugam inamwanamwa Yaubada manna mena.

⁸ Walo yawasosi, tem sauga meuloina tatonan tavenuvenu yola kana sagu kaiwena bwaimwa ginauli namwanamwana na iyamo yaluyaluwa kana kabi ginauli namwanamwasosina kaiwena iya isaguila ala miyamiya yanuwa yaulina mena yo tabe sauga ilalaoma kana miyamiya kaiwena.

⁹ Walo bwaite yawalowen walo yawasosi yo sowasowala tatalamwagila koina. ¹⁰ Kabo kita tomeli ala meli tapeiyako Yaubada meyawasina koina. Iya nuwanuwana tomo meuloiili lebo silobai. Walo yawasosi, siya simeli wasana namwanamwana koina kani ileboili. Bwaite

kaiwena me ala obiga na tamwasali tapaisowa kaikaiwe.

¹¹ Bwaite nuwatuline uguguye-yagili yo kuyakayakatai-yagili tomo kolili. ¹² Tabu tomo yabo ikakawa-melumelu-wagiwo yo igigite-yataluwo kaiwena am bolime nige ilalalaki tapwalolo ana paisowa kaiwena. Na iyamo ugite-kalatagiwo me am walo yawasosi yo me am mulolo yo me am meli yo mumugam idudulai tomo kolili kaiwena kowa kaba gite siya tomeli kolili. ¹³ Na tabe tapwalolo kalona mena Buki Tabu kuyasili yo uguguye yo kuyakayakatai kanasiga yayawatagiliwa. ¹⁴ Na tauna kona tapwalolo kana tobagunao sikabi-lamwaiwo yo Yaubada ana walo kaiwem siwalowen kabo saunganane koina kam yauyauya kulobai Yaubada ana paisowa kaiwena. Na yauyauyane tabu kununuwa-gabaen na kuyapaisowa. ¹⁵ Mwa kutalam-wagiwo nuwatuline kolili kupaisowaili, na mesabana tomo meuloili am paisowa kaiwena siedeedede siba, “Walo yawasosi, Timoti iya toobiga, yo ana paisowane meuwena.” ¹⁶ Timoti, ugite-kalatagiwo sauga meuloina koina kupaisowa namwanamwa yo kuyakayakatai namwanamwa na mesabana kowa am guguye sibenalan na Yaubada ileboimiu.

5

¹ Tabu kainam polopolowena koina tautaubalao kuyoyokoi-yagili na nuwabiga mena kuwalo kolili besiele tamam kam tokabi koina ukawakawanoi. Yo am tali kilakaiwo kupaisowa kolili besiele siya kamkavao. ² Yo kedukedulumao

kolili uginauli besiele siya sinamwao. Yo vesalao kolili uginauli besiele siya dumwao me am nuwanuwatu yo mumugana dudulaina koina.

³ Kwabukwabuliwo siya nige kali tosagu kuyakasisiyagili yo kusaguili. ⁴ Na tem kwabukwabuli yabo natunao nuwana tubunao simiyamiya ali paisowa bagubagunana Yaubada manna mena ali meli siyapaisowa na kwabukwabuline sigitekalatan namwanamwai, kamwasane bwaite besiele siyamaisa ana gitekalatan me kikiuli mena besiele, sagune bwaite Yaubada ana kaba yaliyaya. ⁵ Tem kwabukwabuline iboma imiyamiya yo nige kana togitekalatan ilonamwayan tem Yaubada imeliyan, na kalyate yo boniyai ikawakawanoi koina kana sagu kaiwena. ⁶ Na tem kwabukwabuline sauga meuloina kwapi kana yaliyaya inuwanuwatui kaiwena bwaite yaluyaluwana iboitako bwagana iya meyawasina. ⁷ Kuloina besiele mesabana tabu tomo wenoweno yabo sigigitelobai kwabukwabuliwone kolili kisi sikawa-naenae-yagili. ⁸ Na tem yaiya ana susu yawasosi yo totounao nige igigite-kalatagili, iya ekalesiya kana kamwasa isikotanan yo nige imemeli yawasosi Yaubada koina yo ana pwanoli Yaubada kana tokalomagigili ali pwanoli inae-gabaegili.

⁹⁻¹⁰ Tem kwabukwabuline ana bolime sikisti (60) nuwana isaeyoi na baguna wainena kaigedamo, tem tomo meuloiili sikawa-namwanamwa-yani ana paisowa meuloina kaiwena, kaba gite besiele, natunao kali gitekalatan yo ana yakayakatai kolili

idudulai, taumanao iyoganli, me ana nuwalobi toekalesiyao isaguili, tomiya-polowe isaguili yo tabe sauga meuloina paisowa namwanamwana koina yawasina italamwan. Tem besiele, ee kabu esana kulele kwabukwabuli esali kana buki koina. ¹¹⁻¹³ Na siya kwabukwabuli naga sikekedukeduluma kasole kana nuwanuwatu kolili naga ilalalaki yo ali talam Keliso koina ikikiu kaiwena nuwanuwali lalakina tem sikasoleyoi, yo kamwasane koina ali waloyameli bagubagunana Keliso koina silikwai. Tabu ali sauga siyaveyavenuwan miya bwagabwaga koina yo silau nume kaigeda kaigeda kolili siyetaetalapili tomo ali paisowa kaiwena yo besiele sieeedede bwagabwaga tomo meuloili ali miyamiya kaiwena, ginauline nige ali kaba loina. Bwaite kaiwena Yaubada ana loina kaikaiwena kani silobai. Koinaele tabu esaliyao kuleleleli am buki koina. ¹⁴ Mwa siya kwabukwabuli naga sikekedukeduluma ilonamwayagili tem sikasoleyoi na sikabikabi yo waineliyao yo natuliyao sigite-kalatagili na mesabana kala tokalomagigiliwo tabu sikakawa-naenae-yagili. ¹⁵ Walo yawasosi, talobaiyako kwabukwabuli tupwaliyao silosuwalako Keliso koina yo Seitani simuliya.

¹⁶ Tem sine yabo Keliso koina imeli na sinene ana susu kalona mena kwabukwabuli yabo imiyamiya ilonamwayan igitekalatan yo isagui, tabu toekalesiyayao polowe iwowolena kolili yakato sisagui. Na siya kwabukwabuliwone nige ali susu, ekalesiyao sowasowali sigite-kalatagili yo sisaguili.

Tapwalolo kali tobagunao kaiweli

¹⁷ Na tem tapwalolo kali tobagunao sisagunamwanamwaimiu, komiu tabe kwayakasisinamwanamwaili yo tabe wagitekalatagili, bwaimwa ali guguye yo ali yakayakatai maisana. ¹⁸ Bwaite kaiwena Buki Tabu mena Yaubada iloina, iba, “Tem bulumakau ipaipaisowa witi patuna koina, sowasowana tupwana witi ikan”, na tabe iba, “Topaisowa ilonamwayan tem maisana ikalai ana paisowa kaiwena.” ¹⁹ Tem tomo yabo ami tobaguna yabo iyakewai tabu kubebenalan. Bwaimwanamo tem tomo labui nuwana yaiyona siya ana pwanoli sigitai silaowa siededede tobagunane ana pwanoli kaiwena, kabu kwayatala. ²⁰ Na tem tobagunane ana naene nige ilolopei, kuyokoian ekalesiya meuloili manli mena mesabana tobagunao tupwaliyao sibenalan na tem tabu sipapaisowai besiele.

²¹ Bwaite kam yanuwapei koliyau, Yaubada yo Yeisu Keliso manli mena, tabe aneloseyao kapwakapwali manli mena, loina bwaite kumuliya namwanamwai. Tomo meuloili kuloinayagili loina kaigedamo koina, na tabu tupwaliyao kolili kuloiloina kaiwe, na tupwaliyao kolili nigele. ²² Tobaguna kana gitesipwa koina tabu kutoto-toya, kisi ana nae imiyamiya yo kuwalo-muloloi na iyamala tobaguna, kaiwena kana koleya besiele ana naenaenane koina kusagusagui. Na tabe kowa kubomayoi kuyakasisi-yagiwo naenaenane koina.

²³ Tabu wailamo kunumanuma, kaiwena sauga meuloina ukasikasiebwa yo diyam

ikamkamna, mwa ilonamwayagiwo wain kikiuna kunumanuma.

²⁴ Tomo tupwaliyao ali naenaena simiyamiya mayale mena kaiweli kali loina silobaiyako na tupwaliyao ali naenaena miyamiya wadamli, na naga kabo simayale. ²⁵ Bwaite besiele paisowa namwanamwana tupwaliyao simiya-mayale, na tupwaliyao naga simamayale, kaiwena nige sowasowana simiya-wadam.

6

¹ Topaisowa panpanili na siya tomeli ilonamwayagili tem ali tautaubalao siyakasisiyagili yo siobigaili sauga meuloina. Tem siginauli besiele, ali tautaubalaone kani nige Yaubada esana sikakawa-naenae-yani yo kani nige ala yakayakatai sikakawa-naenae-yani. ² Tem topaisowa panpanna ana taubala iya tomeli yabo, tabu topaisowane ana nuwatu bwaite besiele. “Nige sowana yagu taubala yayakasisiyan kaiwena Keliso koina yakawa-kava, iya te yau katoyatoyawa.” Tabu inuwanuwatui besiele. Na ilonamwayan tem ipaisowa kaikaiwemo kaiwena. Kaiwena taubalane, bwaimwana sagu ilobalobai topaisowane ana paisowa koina, iya tomeli yabo yo ana eliyam.

Yakayakatai bwaite uguguyeyan tomo kolili.

³ Na tem yaiya ana yakayakatai uloina na Guyau Yeisu Keliso ana walo dudulaina nige imumuliya yo yakayakataine mumugana namwanamwana kaiwena isikotanan, ⁴ iya, ana nuwasae mena, iyauyaule yo ana katai iyoviya. Sauga meuloina nuwanuwana lalakina

gamwapakiki. Tem gamwapakiki ilobai iyaliyaya. Mwa koina ana neli samasamalulu kaiwena lamwapolowe, gamwapakiki, kawanaenae yo tabe yakewa mwakomwakota siyawatagili bodane luwali mena. ⁵ Bwaite koina sauga meuloina tomo naenaeli ali nuwatu bwagabwaga mena sigamwagamwa-pakiki. Siya bodane yakayakatai yawasosi nige sikakatai, yo tabe sinuwatui yakato tapwalolo mumugana koina wasawasa lalakina kani silobai.

⁶ Na kita tem Yaubada tayakasisiyan me ala nuwa-daumwali bwaimwana ala kaba wasawasa. ⁷ Kaiwena kita baguna menima gaibula tayawatagilima saugana sikabila yanuwa yaulina mena, na naga tabe menima gaibula yanuwa yaulina talogabaen. ⁸ Koina kala yo ala kaleko kaiweli tayaliyaya, na ginauli tupwaliyao kaiweli tabu tanunuwatusosi. ⁹ Siya tonuwa wasawasa naga Seitani iwoyaili kabu ana sipwasipwa koina sisipwa na muli mena sibomamo ali nuwatu yauyaule kolili sisibayanaeli. ¹⁰ Tem sauga meuloina nuwanuwala lalakina mane ee kabu kani nae meuloili siyawatagili. Na tabe mane kana loya kaikaiwe koina kalakavao tupwaliyao tapwalolo yawasosi silogabaen, na sibomamo siyakamkamnali lalakina yo nuwapolowe silobai.

Paulo ana walo kaikaiwena Timoti koina

¹¹ Na kowa Timoti, Yaubada ana topaisowa, bwaite mumugane naenaeline kusikotanagili na mumuga dudulaina kumuliya, Yaubada kuyakasisiyan yo sauga meuloina ukawanoi koina meli yo mulolo yo kalakisiye yo mumugana

bigana kaiweli. ¹² Kaley a kana sauga koina tokaleya sikaleya me ali kaiwe. Bwaine besiele kabu ilonamwayagiwo tem me am meli ukaleya kaiwe Seitani koina. Yawasim miyayaina kana meli ukabikalatan, kaiwena baguna Yaubada igite-sipwaiwo, saugana kunuwabui yo am meli Yaubada koina kuwalomasalan tomo meuloili manli mena. ¹³ Kowa Timoti yaloina-yagiwo Yaubada manna mena, iya ginauli meuloina yawasili kana toolena yo tabe Yeisu Keliso manna mena, iya beyabeyana Pontio Pailato koina walo yawasosi mena iedeededede. ¹⁴ Na yagu loinane yakato yanuwapei bwaite kumuliya namwanamwai, na tabu tomo yabo iyayakewaiwo kanasiga ala Guyau Yeisu Keliso ivivilayoima. ¹⁵ Na Yeisu ana pileyoima kana sauga Yaubada iloinayan. Yaubadane toloina ibomamo yo inamwanamwa, yo kin meuloili ali kin, na tabe guyau meuloili ali guyau. ¹⁶ Yaubada miyamiya yaina ibomamo, ana kaba miya mayale pigapigabuna yo nige yabo sowasowana iutulau salina mena. Nige sauga yabo tomo yabo igigitai yo nige sauga yabo sowasowana tagitai. Kabo ilonamwayagila tem sauga meuloina tatobalan kaiwena ana wasawasa yo ana kaiwe nige ana kaba mwawasimo. Besiele.

¹⁷ Kuwalo yanuwa yaulina kana towasawasaao kolili tabu sinunuwasae ali wasawasa kaiweli, na tabe tabu simemeli yakato naga kaba sagu lalakina ali wasawasane kolili silobai, kaiwena wasawasane mwawamwawasili. Na kuwalo kolili Yaubadamo koina simeli kaiwena iya, ana wasawasa koina, iyauya bwagabwagai yo ala

kaba yaliyaya meuloina iya koina silaolaoma.
¹⁸ Na tabe towasawasaone kuyanuwapeili ilon-amwayagili tem ali kaba wasawasa bwaite besiele, sauga meuloina paisowa namwanamwali, emulomulolo yo yauya bwagabwaga nuwatuline kolili simiyamiya. ¹⁹ Bwaite paisowane koina kani maisali namwanamwana sauga ilalaoma silobai bwaite wasawasa yawasosi, mesabana miyamiya yawasosi sikabi-kalatan, iya yawasi miyamiya yaina.

²⁰ Na kowa Timoti, ginauliline Yaubada iyeliwako ugitekalatan namwanamwaili kisi sikwalalele. Etalapili yo edeedede yauyauleli kusikotanagili kaiwena tomo tupwaliyao siya tomwakomwakota, walonaenae yo gamwapakiki bwagabwaga bwaite sikawa-sonosonoga-yani. Na tabu kumumuliya kamwasane koina. ²¹ Kaiwena tomwakomwakotane ali nuwatu mena yakato yakayakatai namwanamwana silobaiyako na iyamo nuwatune kaiwena Yeisu kana meli kana kamwasa koina silosuwala. Yaubada ana mulolo lalakina koliwo. Kaiyoni, yau Paulo.

**Buki Tabu Waluwaluna
The New Testament in the Tubetube language, also
known as the Bwanabwana language, of Papua New
Guinea**

Nupela Testamen long tokples Tubetube long Niugini

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

0931f701-f3ab-55d7-a908-17edd28ccc5a